

๔.๔ โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาผู้ต้องขัง

(ผู้ถวายรายงาน: นางชฎามาศ ฐวะเศรษฐกุล)

มูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ดำเนินโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาผู้ต้องขังตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ต้องขังได้รับความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ระหว่างที่อยู่ในที่คุมขัง ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพื่อสร้างรายได้และคุณค่าต่อตนเอง และนำความรู้และทักษะด้านคอมพิวเตอร์ที่ได้รับไปประกอบอาชีพเมื่อพ้นโทษได้ ทั้งนี้ เริ่มดำเนินโครงการจากเรือนจำ/ทัณฑสถานนำร่อง ๔ แห่ง จากนั้นกรมราชทัณฑ์ได้พิจารณาคัดเลือกเรือนจำ/ทัณฑสถาน ๒๑ แห่ง เพื่อขยายผลการดำเนินงาน ทำให้มีเรือนจำ/ทัณฑสถานเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๒๕ แห่ง (รายชื่อปรากฏตามตารางข้างล่าง)

ปี พ.ศ.	เรือนจำ/ทัณฑสถาน
๒๕๔๐	ทัณฑสถานหญิงกลาง
๒๕๔๓	เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง
๒๕๔๕	เรือนจำกลางคลองเปรม
๒๕๔๖ - ปัจจุบัน	ทัณฑสถานบำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี เรือนจำอำเภอธัญบุรี เรือนจำพิเศษมีนบุรี เรือนจำพิเศษธนบุรี เรือนจำกลางชลบุรี เรือนจำพิเศษพญา เรือนจำกลางสงขลา เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ เรือนจำกลางพิษณุโลก เรือนจำกลางนครพนม เรือนจำกลางอุบลราชธานี เรือนจำจังหวัดนทบุรี เรือนจำกลางสมุทรสงคราม เรือนจำกลางฉะเชิงเทรา ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา เรือนจำกลางเชียงใหม่ เรือนจำกลางอุดรธานี เรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี

ผลการดำเนินงานในปี ๒๕๖๐ สรุปได้ดังนี้

๑. การจัดการศึกษาด้านคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาผู้ต้องขังในเรือนจำ/ทัณฑสถาน

ตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ กรมราชทัณฑ์ ได้ดำเนินงานด้านพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาผู้ต้องขังให้แก่เรือนจำ/ทัณฑสถานเพิ่มเติมอีกกว่า ๘๓ แห่ง รวมเป็นจำนวนเรือนจำ/ทัณฑสถานที่มีการจัดกิจกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อผู้ต้องขังเป็นจำนวน ๑๐๘ แห่ง โดยมีการจัดการศึกษาในระดับต่างๆ ตามความสนใจและศักยภาพของผู้เรียน ตั้งแต่วิชาชีพคอมพิวเตอร์ (หลักสูตรระยะสั้น-ระยะยาว) การเรียนการสอนตามหลักสูตรอาชีวศึกษา (ระดับ ปวช.-ปวส.) และการศึกษาระดับปริญญาตรีตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

๑.๑ การจัดการศึกษาวิชาชีพคอมพิวเตอร์ และการศึกษาระดับอาชีวศึกษา

ข้อมูลผู้ต้องขังที่เข้าร่วมอบรมวิชาชีพคอมพิวเตอร์ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ปัจจุบัน (ณ มกราคม ๒๕๖๑) มีผู้ต้องขังที่สำเร็จหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นสาขาคอมพิวเตอร์ (หลักสูตรระยะสั้น ๔๐ ชั่วโมงขึ้นไป) จำนวน ๑๖,๙๖๔ คน ผู้ต้องขังที่สำเร็จหลักสูตรอาชีวศึกษา (ระดับ ปวช. ปวส.) จำนวน ๒๑,๐๖๙ คน รวมทั้งสิ้น ๓๘,๐๓๓ คน

สำหรับปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผู้ต้องขังสำเร็จหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นสาขาคอมพิวเตอร์ จำนวน ๒,๕๓๙ คน และผู้ต้องขังสำเร็จหลักสูตรอาชีวศึกษา จำนวน ๓,๒๘๘ คน รวมทั้งสิ้น ๕,๘๒๗ คน (ข้อมูลจากเรือนจำ/ทัณฑสถาน ๕๖ แห่ง) โดยมีเรือนจำ/ทัณฑสถาน ที่จัดการอบรมคอมพิวเตอร์ให้แก่ผู้ต้องขังในลำดับต้นๆ ดังนี้

- หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นสาขาคอมพิวเตอร์ของเรือนจำ/ทัณฑสถานที่มีผู้ต้องขังสำเร็จการศึกษามากที่สุด ๕ อันดับ คือ เรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (อบรม ๖๕๔ คน), เรือนจำกลางชลบุรี (อบรม ๓๔๓ คน), เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช (อบรม ๒๘๔ คน), เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร (อบรม ๒๕๔ คน) และเรือนจำกลางกำแพงเพชร (อบรม ๑๖๓ คน)

- หลักสูตร ปวช./ปวส. ของเรือนจำ/ทัณฑสถานที่มีผู้ต้องขังสำเร็จการศึกษามากที่สุด ๕ อันดับ คือ เรือนจำจังหวัดนครพนม (อบรม ๙๒๕ คน), ทัณฑสถานหญิงนครราชสีมา (อบรม ๓๒๑ คน), เรือนจำอำเภอเสีคิ้ว (อบรม ๓๒๑ คน), เรือนจำกลางนครราชสีมา (อบรม ๑๒๓ คน) และเรือนจำจังหวัดเลย (อบรม ๑๑๕ คน)

ปี พ.ศ.	ข้อมูลแต่ละปีรวบรวมจากเรือนจำ/ทัณฑสถาน (แห่ง)	จำนวนผู้ต้องขังที่จบหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น (คน)	จำนวนผู้ต้องขังที่จบหลักสูตร ปวช./ปวส. (คน)	จำนวนรวมผู้ต้องขังที่จบการศึกษา (คน)
พ.ศ. ๒๕๕๐	๑๗ แห่ง	๑๑๐	๙๓๐	๑,๐๔๐
พ.ศ. ๒๕๕๑	๒๔ แห่ง	๗๒๓	๘๘๖	๑,๖๐๙
พ.ศ. ๒๕๕๒	๒๐ แห่ง	๗๔๑	๖๒๖	๑,๓๖๗
พ.ศ. ๒๕๕๓	๓๙ แห่ง	๑,๕๑๑	๑,๗๖๘	๓,๒๗๙
พ.ศ. ๒๕๕๔	๓๖ แห่ง	๑,๗๗๐	๖๗๗	๒,๔๔๗
พ.ศ. ๒๕๕๕	๒๒ แห่ง	๑,๒๐๑	๓๓๘	๑,๕๓๙
พ.ศ. ๒๕๕๖	๖๔ แห่ง	๑,๙๙๗	๑,๘๔๙	๓,๘๔๖
พ.ศ. ๒๕๕๗	๗๖ แห่ง	๒,๓๔๘	๓,๙๕๖	๖,๓๐๔
พ.ศ. ๒๕๕๘	๖๗ แห่ง	๒,๑๑๑	๓,๙๔๑	๖,๐๕๒
พ.ศ. ๒๕๕๙	๖๓ แห่ง	๑,๙๑๓	๒,๘๑๐	๔,๗๒๓
พ.ศ. ๒๕๖๐	๕๖ แห่ง	๒,๕๓๙ (๒๒ แห่ง)	๓,๒๘๘ (๔๑ แห่ง)	๕,๘๒๗ (๕๖ แห่ง)
	รวมทั้งสิ้น	๑๖,๙๖๔	๒๑,๐๖๙	๓๘,๐๓๓

หมายเหตุ

- ๑) หลักสูตรวิชาชีพคอมพิวเตอร์ใช้ระยะเวลาในการอบรมตั้งแต่ ๑๕-๑๐๐ ชั่วโมง (หลักสูตรในแต่ละเรือนจำ/ทัณฑสถานแตกต่างกัน เช่น การซ่อมเครื่องคอมพิวเตอร์, การใช้งานโปรแกรม Excel, การใช้งานโปรแกรม Word, คอมพิวเตอร์กราฟิก, การใช้คอมพิวเตอร์ในชีวิตประจำวัน
- ๒) หลักสูตรอาชีวศึกษา (ปวช. ปวส.) ด้านคอมพิวเตอร์ ได้แก่ สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ, สาขาช่างเทคนิคคอมพิวเตอร์, สาขาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
- ๓) หลักสูตรอาชีวศึกษา (ปวช. ปวส.) สาขาที่มีวิชาคอมพิวเตอร์ ได้แก่ ปวช.สาขาช่างก่อสร้าง (วิชาคอมพิวเตอร์เพื่องานอาชีพ, วิชาเขียนแบบก่อสร้างด้วยคอมพิวเตอร์), ปวช.สาขาช่างยนต์ (วิชาคอมพิวเตอร์เพื่องานอาชีพ) และ ปวส.สาขาเทคนิคก่อสร้าง (วิชาโปรแกรมสำเร็จรูปในงานอาชีพ, เขียนแบบก่อสร้างด้วยคอมพิวเตอร์)

๑.๒ โครงการเทคโนโลยีบัณฑิต

ปี พ.ศ.๒๕๔๘ โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริฯ ร่วมกับกรมราชทัณฑ์และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (มสธ.) เปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้ศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แขนงวิชาเทคโนโลยีพาณิชยกรรม วิชาเอกเทคโนโลยีสารสนเทศธุรกิจ (ภายหลังปรับเป็น หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แขนงวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสาร วิชาเอกเทคโนโลยีสารสนเทศธุรกิจ) ของ มสธ. เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีของผู้ต้องขังให้สูงขึ้น สำหรับผู้ต้องขังที่มีความสนใจ และมีศักยภาพที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี

ปีการศึกษา ๒๕๖๐ มีผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แขนงวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสาร วิชาเอกเทคโนโลยีสารสนเทศธุรกิจ จำนวน ๓ คน คือ ผู้ต้องขังชายจากทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง จำนวน ๑ คน ผู้ต้องขังชายจากเรือนจำกลางอุดรธานี จำนวน ๑ คน และผู้ต้องขังชายจากเรือนจำกลางคลองเปรม จำนวน ๑ คน

ทั้งนี้ มีผู้ต้องขังที่ลงทะเบียนเรียนสาขาวิชานี้ แต่ยังไม่จบการศึกษาอีกจำนวน ๘๙ คน (ชาย ๗๕ คน, หญิง ๑๔ คน) จากเรือนจำ/ทัณฑสถาน ๔๑ แห่ง และตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๙ ไม่มีผู้ต้องขังลงทะเบียนเรียนในสาขาวิชานี้แล้ว โดยผู้ต้องขังลงทะเบียนเรียนในสาขาวิชาอื่นๆ ซึ่งสาขาวิชาที่ได้รับความนิยม ได้แก่ สาขาวิทยาการจัดการ สาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ สาขานิติศาสตร์ และ สาขานิติศาสตร์

ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๑ จนถึงปัจจุบัน (ปีการศึกษา ๒๕๖๐) มีผู้ต้องขังที่สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แขนงวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสาร วิชาเอกเทคโนโลยีสารสนเทศธุรกิจ จำนวน ๖๑ คน ซึ่งเป็นผู้ต้องขังจบการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แขนงวิชาเทคโนโลยีพาณิชยกรรม วิชาเอกเทคโนโลยีสารสนเทศธุรกิจ (หลักสูตรเก่า) จำนวน ๕๐ คน และเป็นผู้ต้องขังจบการศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แขนงวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสาร วิชาเอกเทคโนโลยีสารสนเทศธุรกิจ (หลักสูตรใหม่) จำนวน ๑๑ คน

ข้อมูลผู้ต้องขังที่สำเร็จการศึกษาตามโครงการเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิชาเอกเทคโนโลยีสารสนเทศธุรกิจ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๑ - ปีการศึกษา ๒๕๖๐

ลำดับ	เรือนจำ/ทัณฑสถาน	ปีการศึกษา ๒๕๕๑-๒๕๕๖		ปีการศึกษา ๒๕๕๗		ปีการศึกษา ๒๕๕๘		ปี ๒๕๕๙	ปีการศึกษา ๒๕๖๐		รวม
		ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง	
๑	ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง	๑๕	-	-	-	-	-	ไม่มีผู้ต้องขังจบการศึกษาในสาขาวิชานี้	๑	-	๑๖
๒	ทัณฑสถานหญิงกลาง	-	๑๒	-	๑	-	-		-	-	๑๓
๓	เรือนจำกลางคลองเปรม	๒๒	-	๑	-	-	-		๑	-	๒๔
๔	ทัณฑสถานนครราชสีมา	-	๑	-	-	-	-		-	-	๑
๕	เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช	๑	-	-	-	-	-		-	-	๑
๖	เรือนจำกลางสงขลา	๑	-	-	-	-	-		-	-	๑
๗	เรือนจำอำเภอหนองปรือ	๒	-	-	-	-	-		-	-	๒
๘	เรือนจำจังหวัดลำพูน	-	-	-	-	๑	-		-	-	๑
๙	เรือนจำกลางพิษณุโลก	-	-	-	-	๑	-		-	-	๑
๑๐	เรือนจำอุตรธานี	-	-	-	-	-	-		๑	-	๑
	รวมทั้งสิ้น	๔๑	๑๓	๑	๑	๒	-	๐	๓	-	๖๑

(ที่มา : <http://br.correct.go.th> (สำนักพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์) ข้อมูล ณ เดือน ๒๗ มกราคม ๒๕๖๑)

๒. รายได้ที่เกิดจากการใช้ความรู้คอมพิวเตอร์ในการประกอบอาชีพขณะที่ถูกคุมขัง

หลังจากที่ผู้ต้องขังได้รับการอบรมวิชาชีพคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาผู้ต้องขังในทัณฑสถาน/เรือนจำ ผู้ต้องขังสามารถสร้างรายได้ในขณะที่ถูกคุมขัง โดยการทำงานที่อาศัยความรู้ที่เรียนมา อาทิ การพิมพ์ การออกแบบ ฯลฯ โดยจำนวนรายได้ของผู้ต้องขังตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๕๓,๐๒๓,๓๕๑ บาท (ห้าสิบล้านสามหมื่นสามพันสามร้อยห้าสิบบาทถ้วน) โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มีรายงานรายได้ของผู้ต้องขังจากเรือนจำ/ทัณฑสถานนำร่องจำนวน ๗ แห่ง เป็นเงิน ๑๑,๖๔๕,๒๔๓ บาท (สิบเอ็ดล้านหกแสนสี่หมื่นห้าพันสองร้อยสี่สิบบาทถ้วน) ทั้งนี้ รายได้เกิดจากการรับจ้าง เช่น พิมพ์งาน ทำหนังสือเสียงเดซี การ์ดอวยพร การจัดทำกระดาษเขียนจดหมาย, Call Center ฯลฯ ภายในเรือนจำ รายละเอียดดังนี้

ปี	ทัณฑสถานหญิงกลาง	เรือนจำพิเศษกรุงเทพ	ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง	ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง	ทัณฑสถานนครราชสีมา	ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงปทุมธานี	เรือนจำพิเศษมิวนิบุรี	รวมรายได้/ปี
๒๕๔๕	๓๕๖,๓๙๘	-	-	-	-	-	-	๓๕๖,๓๙๘
๒๕๔๖	๕๑๐,๐๓๘	-	-	-	-	-	-	๕๑๐,๐๓๘
๒๕๔๗	๗๕๘,๔๒๕	๙๖,๐๔๕	๘๙,๖๗๕	-	-	-	-	๙๔๔,๑๔๕
๒๕๔๘	๕๘๑,๗๒๓	๑๗๙,๗๘๓	๑๔๙,๙๙๔	-	-	-	-	๘๑๑,๕๐๐
๒๕๔๙	๕๖๙,๖๐๗	๒๑๓,๓๘๔	๒๓๒,๑๘๗	-	-	-	-	๑,๐๑๕,๑๗๘
๒๕๕๐	๗๒๐,๖๓๔	๒๕๘,๖๖๙	๑๕๐,๓๗๕	-	-	-	-	๑,๑๒๙,๖๗๘
๒๕๕๑	๘๗๑,๒๑๔	๒๒๖,๔๖๐	๑๘๔,๘๕๙	-	-	-	-	๑,๒๘๒,๕๓๓
๒๕๕๒	๗๔๐,๖๑๐	๒๐๐,๘๑๕	๗๔,๗๖๐	๑๘๙,๘๓๔	-	-	-	๑,๒๐๖,๐๑๙
๒๕๕๓	๑,๐๓๐,๘๙๔	๑๓๑,๖๗๐	๑๓,๖๐๕	๑๔๑,๘๕๓	-	-	-	๑,๓๑๖,๐๒๒
๒๕๕๔	๖๙๐,๒๔๐	๑๓๓,๗๖๐	๑๘๘,๘๖๖	๘๓,๗๓๐	-	-	-	๑,๐๙๖,๖๒๖
๒๕๕๕	๑,๑๘๔,๓๖๕	๗๒,๒๐๐	๑๖๖,๓๒๓	๔๖,๐๗๖	-	-	-	๑,๔๖๘,๙๖๔

ปี	ทัณฑสถานหญิงกลาง	เรือนจำพิเศษกรุงเทพ	ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง	ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง	ทัณฑสถานนครราชสีมา	ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงปทุมธานี	เรือนจำพิเศษมีนบุรี	รวมรายได้/ปี
๒๕๕๖	๑,๔๗๖,๖๙๓	-	๑๙๓,๓๘๐	-	๑๖๓,๙๗๕	๒๙๗,๓๓๙	-	๒,๑๓๑,๓๘๗
๒๕๕๗	๑,๒๗๑,๘๒๒	๑๕๒,๐๐๐	๙๑,๘๘๐	๑๘,๒๒๐	-	๑,๒๙๖,๐๐๐	-	๒,๘๒๙,๙๒๒
๒๕๕๘	๑,๒๐๘,๒๗๑	๑๒๖,๐๐๐	๒๔๓,๙๐๓	๘,๘๐๙.๙๖	-	๑๒,๐๕๘,๘๐๐	๕๔,๖๐๐	๑๓,๗๐๐,๓๘๔
๒๕๕๙	๑,๒๖๔,๓๖๑	-	-	๔,๐๖๘	-	๑๐,๑๓๕,๖๖๐	๗๓,๒๒๕	๑๑,๔๗๗,๓๑๔
๒๕๖๐	๑,๐๐๓,๗๔๐	๖๘,๐๐๐	๑๓๔,๑๓๘	๙๐,๐๐๐	-	๑๐,๓๑๔,๔๑๕	๓๔,๙๕๐	๑๑,๖๔๕,๒๔๓
รวมเป็น	๑๔,๒๓๙,๐๓๕	๑,๘๕๘,๗๘๖	๑,๙๑๓,๙๗๕	๕๘๒,๕๙๑	๑๖๓,๙๗๕	๓๔,๑๐๒,๒๑๔	๑๖๒,๗๗๕	๕๓,๐๒๓,๓๕๑

หมายเหตุ

ตัวอย่างรายได้ในปี ๒๕๖๐ ที่เกิดจากการรับจ้างทำงานหลังจากได้รับความรู้จากโครงการในพระราชดำริฯ

- ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงปทุมธานี มีรายได้จากการจัดทำกระดาษทราย การจัดทำกระดาษเขียนจดหมาย, Call Center (ปี ๒๕๕๘ มีผู้ต้องขังปฏิบัติงาน call center จำนวน ๒๐ คน, ปี ๒๕๖๐ มีผู้ต้องขังปฏิบัติงาน call center จำนวน ๗๘ คน) ซึ่งปี ๒๕๖๐ มีรายได้ของผู้ต้องขังปฏิบัติงาน call center ลดลง เนื่องจากผู้ใช้บริการ call center อาทิ ดูดวง รับข่าวสาร มีจำนวนลดลง จึงทำให้ รายได้จากปฏิบัติงานดังกล่าวลดลง
- ทัณฑสถานหญิงกลางมีรายได้จากการจัดทำหนังสือเสียงเคซี จำนวน ๔๑ เล่ม ให้แก่สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย (เป็นเงิน ๑๔๕,๙๔๘ บาท) และรายได้จากการทำการ์ตูนอนิเมชัน สมุดไดอารี่ การ์ด กระดาษเขียนจดหมาย เป็นเงิน ๘๕๗,๗๙๒ บาท
- ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง, เรือนจำพิเศษกรุงเทพ, เรือนจำพิเศษมีนบุรี, ทัณฑสถานนครราชสีมา, ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง มีรายได้จากการจัดทำกระดาษเขียนจดหมาย การ์ดต่างๆ (อาทิ การ์ดอวยพรปีใหม่ การ์ดวาเลนไทน์) พวงกุญแจ ไดอารี่

๓. การพัฒนาทักษะความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ให้แก่ผู้ต้องขัง

๓.๑ การจัดทำหนังสือสารานุกรมไทยฉบับเยาวชน ในรูปแบบมาตรฐานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ EPUB3 (ทัณฑสถานหญิงกลาง)

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริฯ มีความร่วมมือกับโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จัดทำ “หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB3” จำนวน ๔๓ เล่ม ประกอบด้วยหนังสือสารานุกรมฉบับเยาวชนฯ จำนวน ๔๑ เล่ม และหนังสือสารานุกรม ฉบับพิเศษ จำนวน ๒ เล่มเพื่อเผยแพร่บนคลังหนังสือเพื่อการแบ่งปันบนอินเทอร์เน็ตของห้องสมุดดิจิทัลพระราชทาน โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อคนทุกกลุ่มที่มีความต้องการแตกต่างกันให้สามารถเข้าถึงหนังสือที่มีคุณค่านี้ได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยมีคณะทำงานจากโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อคนพิการร่วมกับสถาบันเทคโนโลยีเพื่อคนพิการและผู้สูงอายุ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค สวทช.) ได้พัฒนาทักษะความสามารถให้แก่ผู้ต้องขังของทัณฑสถานหญิงกลางให้สามารถจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB3

เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐ คณะทำงานฯ ได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรฐาน EPUB3 ด้วยโปรแกรม Adobe InDesign และโปรแกรม Tobi” ให้แก่ผู้ต้องขังของทัณฑสถานหญิงกลางที่มีประสบการณ์ในการทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ระบบเดซี (DAISY) ณ ห้องคอมพิวเตอร์พระราชทาน ทัณฑสถานหญิงกลาง โดยเชิญนายประสิทธิ์ คล่องงูเหลือม ประธานชมรมการจัดพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ไทย มาเป็นวิทยากรในการจัดอบรม พร้อมทั้งมูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริฯ ได้จัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมฮาร์ดดิสก์แบบภายนอก จำนวน ๒ เครื่อง ให้แก่ทัณฑสถานหญิงกลาง เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB3

ผลการดำเนินงานปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ในการจัดทำ “หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB3” จำนวน ๒๙ เล่ม มีดังนี้

- ๑) คณะทำงานจากเนคเทค สวทช. ได้ดำเนินการแปลงจากหนังสือสารานุกรมไทยฯ เล่มที่ ๑ – เล่มที่ ๒๗ ที่เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบเดซี มาเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB3 แบบ Reflowable (กล่าวคือสามารถจัดหน้าหนังสือได้อัตโนมัติตามการเปลี่ยนแปลงของขนาดตัวอักษร หรือขนาดของจอภาพของเครื่องอ่านหนังสือ (โทรศัพท์แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์) และสามารถอ่านด้วยเสียงสังเคราะห์หรือการเปิดฟังเสียงที่บันทึกไว้ได้) รวมเสร็จสิ้น ๒๗ เล่ม

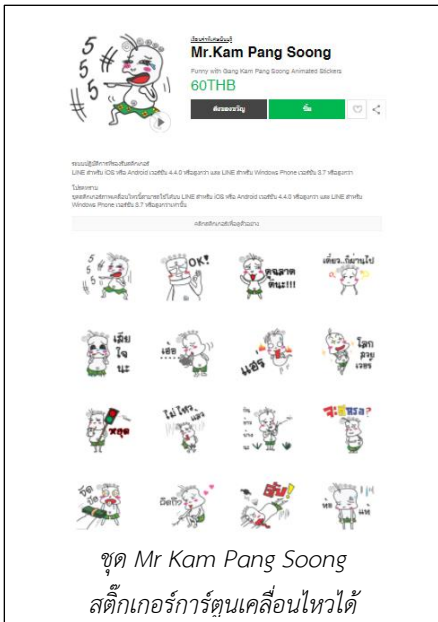
๒) ผู้ต้องขัง ทักษะสถานหญิงกลาง ได้ดำเนินการจัดทำหนังสือสารานุกรมไทยฯ เล่มที่ ๔๐ – เล่มที่ ๔๑ เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB3 แบบ Fixed layout (กล่าวคือ สามารถจัดหน้าหนังสือเหมือนต้นฉบับและมีการฝังเสียงที่บันทึกไว้ในหนังสือได้) รวมเสร็จสิ้น ๒ เล่ม

ผลที่ผู้ต้องขังของทัณฑสถานได้รับคือ ผู้ต้องขังสามารถนำความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สารานุกรมไทยฯ มาตรฐาน EPUB3 ไปขยายผลในการรับงานจากหน่วยงานอื่นๆ เพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองและหน่วยงานต่อไป

๓.๒ การจัดทำสตีกเกอร์ไลน์ (เรือนจำพิเศษมันบุรี)

เนื่องด้วยผู้ต้องขังของเรือนจำพิเศษมันบุรีมีความรู้พื้นฐานและมีทักษะในการวาดภาพการ์ตูนต่างๆ นายสายัณห์ หมั่นพันธ์ หัวหน้าฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจ เรือนจำพิเศษมันบุรี ได้ขอความอนุเคราะห์วิทยากรในการพัฒนาทักษะด้านคอมพิวเตอร์ให้แก่ผู้ต้องขัง จึงได้พัฒนาความสามารถในการจัดทำ “สตีกเกอร์ไลน์” ให้แก่ผู้ต้องขัง โดยเชิญวิทยากรคือ คุณสุนิษา ชูรุ่ง สำนักวิจัยวิชาการและนวัตกรรม คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล จัดอบรมเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๙ ซึ่งมีผู้ต้องขังเข้ารับการอบรม ๒๐ คน ภายหลังการอบรม ผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษมันบุรีได้จัดทำการ์ตูนสตีกเกอร์ไลน์ ชื่อ “แก๊งค์ก่าแพงสูง” จำนวน ๑ ชุด และมีรายได้จากการจำหน่ายในไลน์สโตร์ (ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๕๙ – มกราคม ๒๕๖๐) เป็นเงิน ๙๐ บาท

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ฝ่ายเลขานุการฯ ร่วมกับเรือนจำพิเศษมันบุรีได้พัฒนาความสามารถในการจัดทำ “สตีกเกอร์ไลน์การ์ตูนในรูปแบบภาพเคลื่อนไหว” ให้แก่ผู้ต้องขัง โดยเชิญคุณสุนิษา ชูรุ่ง เป็นวิทยากรจัดอบรมเมื่อวันที่ ๑๙ – ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐ โดยมีผู้ต้องขังเข้ารับการอบรม ๒๐ คน ภายหลังการอบรม ผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษมันบุรีได้จัดทำการ์ตูนสตีกเกอร์ไลน์เพิ่มเติมอีก ๒ ชุดชื่อชุดแก๊งค์ก่าแพงสูง ๒ และชุด Mr Kam Pang Soong (ซึ่งเป็นสตีกเกอร์การ์ตูนเคลื่อนไหวได้) รวมเป็น ๓ ชุด และได้จัดจำหน่ายในไลน์สโตร์ และมีรายได้จากการจำหน่ายในไลน์สโตร์ (ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๕๙ – มกราคม ๒๕๖๑) เป็นเงิน ๔๒๔ บาท

นายสายัณห์ หมั่นพันธ์ กล่าวว่า เรือนจำสอนหลักสูตรเบื้องต้น การใช้ Photoshop และโปรแกรม Audition ผู้ต้องขังสามารถบันทึกภาพ บันทึกเสียงกิจกรรมที่จัดทำในเรือนจำ รายการเพลง รายการตลก นำไปขายให้เพื่อนๆ ได้ดูกัน ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๕๙ มูลนิธิ มิวทิยากรมาสอนโปรแกรม Illustrator ทำกราฟฟิก ผู้ต้องขังฝึกฝนอย่างตั้งใจ ความรู้ที่ได้รับมานั้น พวกเขาต่อยอดมาสู่งานออกแบบอื่นๆ โดยเฉพาะสินค้าขายดีของเรือนจำคือ กระดาษเขียนจดหมาย ของจดหมาย และโปสเตอร์ และยังมีส่วนการออกแบบสตีกเกอร์ไลน์ ชุดแก๊งค์ก่าแพงสูง ผู้ต้องขังกลุ่มนี้เร็วมาก มีพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์อยู่แล้ว มาเรียนออกแบบกราฟฟิกพอครูมาสอน เขาเข้าใจได้เร็ว ตอนทำสตีกเกอร์จะปล่อยให้เขาได้มีอิสระทางความคิด ให้เขาช่วยกันคิดเอง คาแรคเตอร์ที่วาด เอาหน้าผมเป็นต้นแบบ ส่วนเรื่องคำพูดจะช่วยคัดกรองก่อนส่งไปไลน์ คัพท์บางคำที่ตกรอบ ส่วนใหญ่เป็นคำที่พูดกันในเรือนจำ”

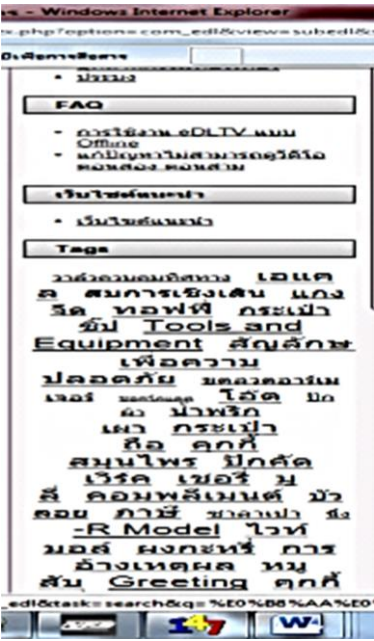
๓.๓ การนำระบบ eDLTV เป็นสื่อเสริมในการจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษมันบุรี

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙ นี้ เรือนจำพิเศษมันบุรีได้จัดเตรียมห้องเรียน eDLTV ที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์จำนวน ๒๐ เครื่อง เชื่อมต่อเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายใน (LAN) ทางมูลนิธิฯ ได้สนับสนุน eDLTV server จำนวน ๑ เครื่อง เพื่อให้ผู้ต้องขังแต่ละคนสะดวกใช้งานระบบ eDLTV เป็นสื่อเสริมในการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และวิชาชีพระยะสั้น ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำบทเรียน “การจัดทำหนังสือ” ซึ่งเป็นบทเรียนที่บันทึกระหว่างจัดอบรมให้แก่เยาวชนของศูนย์ฝึกฯ บ้านกาญจนาภิเษก สอนโดย ผศ.บุญเลี้ยง แก้วนาพันธ์ บรรจุไว้ใน eDLTV server ด้วย

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เรือนจำพิเศษมีนบุรีเปิดให้ผู้ต้องขังเข้าใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องเรียน eDLTV ซึ่งผู้ต้องขังสามารถเลือกเรียนบทเรียนต่างๆ ที่ตนเองต้องการได้ พบว่า มีผู้ต้องขังมาเข้าใช้งานระบบ eDLTV จำนวน ๔,๑๒๘ คน (เฉลี่ยวันละ ๑๑ คน) โดยเนื้อหาที่ผู้ต้องขังเรียกชมมากที่สุดคือ วิชาซีพระยะสั้น (ประมาณ ๗๐%) รองลงมาคือ eDLTV ระดับมัธยม (ประมาณ ๑๐%) และการจัดทำหนังสือ (ประมาณ ๑๐%)

ผู้ต้องขังที่เข้าใช้งานระบบ eDLTV ของเรือนจำพิเศษมีนบุรี ปี ๒๕๖๐

เดือน	จำนวนผู้เข้าใช้บริการ (คน)
มกราคม ๒๕๖๐	๓๘๐
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐	๓๑๒
มีนาคม ๒๕๖๐	๒๙๘
เมษายน ๒๕๖๐	๒๗๖
พฤษภาคม ๒๕๖๐	๓๗๕
มิถุนายน ๒๕๖๐	๓๖๐
กรกฎาคม ๒๕๖๐	๓๕๕
สิงหาคม ๒๕๖๐	๒๙๘
กันยายน ๒๕๖๐	๓๘๐
ตุลาคม ๒๕๖๐	๓๗๖
พฤศจิกายน ๒๕๖๐	๓๕๒
ธันวาคม ๒๕๖๐	๓๖๖
รวมทั้งสิ้น	๔,๑๒๘

รูปแสดงคำค้นจาก Tag ของ eDLTV เพื่อพัฒนาอาชีพ พบว่า ผู้ต้องขังเรียกชม

- หมวดคหกรรม ได้แก่ แอแคล, แกงจืด, ทอพี, น้ำพริก, ไวท์, ผงกะหรี่, ลูกก็
- วิชาเรียน ได้แก่ สมการเชิงเส้น, Tools and Equipment, สัญญาณเพื่อความปลอดภัย, การอ้างเหตุผล

นายสายัณ หมื่นพันธ์ กล่าวว่า ระบบ eDLTV ช่วยให้ผู้ต้องขังเข้าใจเนื้อหาความรู้ได้มากขึ้น ประหยัดงบประมาณค่าวิทยากรในการจัดฝึกอบรมวิชาซีพระยะสั้น มีความรู้หลากหลาย เมื่อผู้ต้องขังเกิดข้อสงสัยหรือทำตามไม่ทัน สามารถย้อนกลับไปดูข้อมูลหรือขั้นตอนการเรียนได้บ่อยครั้งเท่าที่ต้องการ จนกว่าจะเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามได้ ผู้ต้องขังทบทวนและศึกษาเพิ่มเติมได้ ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๔. ผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วประกอบอาชีพเกี่ยวกับไอที

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วประกอบอาชีพเกี่ยวกับไอที (ผู้ต้องขังจ้างอย่างไม่เป็นทางการ) ดังนี้

ทัณฑสถาน/เรือนจำ	ผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วประกอบอาชีพเกี่ยวกับไอที ปี พ.ศ.๒๕๖๐	
	ลักษณะงาน	จำนวน (คน)
ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง	ทำงานในสำนักงานหรือรับจ้าง	๙
เรือนจำกลางชลบุรี	ทำงานในสำนักงานหรือรับจ้าง	๑
เรือนจำพิเศษมีนบุรี	ทำงานในสำนักงานหรือรับจ้าง	๓

สำหรับผู้ต้องขังจากเรือนจำมีนบุรี มีผู้ต้องขังจำนวน ๒ คนที่เข้ารับการอบรมจำนวน ๓ หลักสูตรคือ หลักสูตรการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์และสร้างงานกราฟิก, หลักสูตรการจัดทำสติ๊กเกอร์การ์ด และหลักสูตรการจัดทำสติ๊กเกอร์การ์ดในรูปแบบภาพเคลื่อนไหว และปัจจุบันพ้นโทษแล้ว ผู้ต้องขังได้นำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพ ดังนี้

- นายไธต์ (นามสมมติ) อดีตผู้ต้องขังจากเรือนจำพิเศษมีนบุรี เคยเป็นหัวหน้าห้องปฏิบัติงาน ณ ห้องคอมพิวเตอร์พระราชทาน มีผู้ที่มีความสามารถมากที่สุด และมีผลงานได้แก่ การดูอนิเมชันเรื่องการดูและผู้ป่วยเบาหวาน และเป็น

ทีมจัดทำสติ๊กเกอร์ไลน์แก๊งกำแพงสูงทั้ง ๓ ชุด ปัจจุบันพันโทฯแล้วทำงานอยู่ในบริษัทที่รับออกแบบและผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ ออกแบบการ์ด ออกแบบโปสเตอร์ ผลิตมิวสิควิดีโอ สื่อมัลติมีเดียต่างๆ ปัจจุบันได้รับเงินเดือน ๑๔,๐๐๐ บาท

ตัวอย่างผลงานของนายไอต ที่ทำงานในบริษัทรับออกแบบและผลิตสื่อสิ่งพิมพ์

- นายฟาร์โธ (นามสมมติ) อดีตผู้ต้องขังเรือนจำมีนบุรี เคยปฏิบัติงาน ณ ห้องคอมพิวเตอร์พระราชทาน มีผลงานได้แก่ เป็นทีมจัดทำสติ๊กเกอร์ไลน์แก๊งกำแพงสูง ทั้ง ๓ ชุด ปัจจุบันพันโทฯแล้วทำอาชีพรับจ้างอิสระ โดยรับจ้างงานเกี่ยวกับด้านผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ มีรายได้เฉลี่ยเดือนละประมาณ ๕,๐๐๐ บาท

ตัวอย่างผลงานของนายฟาร์โธ ที่รับจ้างอิสระ ออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์

๕. แผนงานการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๑

- ๑) การจัดทำหนังสือสารานุกรมไทย เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบมาตรฐาน EPUB3 โดย ทัดถสสถานหญิงกลาง จำนวน ๑๔ เล่ม (ฉบับเยาวชนฯ เล่มที่ ๒๘ – ๓๙, ฉบับพิเศษ ๒ เล่ม)
- ๒) การพัฒนาผู้ต้องขังของเรือนจำหญิงปทุมธานีให้มีทักษะในการถอดความเสียงพูด กล่าวคือ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค สวทช.) ได้พัฒนา “ระบบถอดความเสียงพูดแบบทันต่อเวลาผ่านระบบสื่อสารทางไกล” ซึ่งระบบนี้จะทำหน้าที่นี้จะช่วยถอดความเสียงพูดให้เป็นข้อความ โดยจะต้องมีเจ้าหน้าที่ที่มีทักษะในการถอดความเสียง มาทำหน้าที่ถอดความเสียงพูดแบบทันต่อเวลาผ่านระบบสื่อสารทางไกล ซึ่งจะต้องมีทักษะการพิมพ์สัมผัส ความเร็วอย่างน้อย ๓๐ คำต่อนาที และทักษะการสะกดคำภาษาไทยถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ ๙๐ ทั้งนี้การนำระบบถอดความนี้ ไปฝึกผู้ต้องขัง จะเป็นการพัฒนาผู้ต้องขังให้มีทักษะการใช้ไอทีในการทำงานที่มีมูลค่าเพิ่มเติมจากการรับจ้างพิมพ์เอกสาร ซึ่งการพัฒนาทักษะนี้ช่วยให้ผู้ต้องขังสามารถรับจ้างทำงานในอนาคต ได้แก่ การรับจ้างถอดความการประชุม-สัมมนา, การรับจ้างถอดความเสียงเพื่อเป็นข้อมูลให้กับนักศึกษาหูหนวก, การรับจ้างถอดความเสียงสำหรับรายการโทรทัศน์ เป็นต้น
- ๓) การพัฒนาทักษะความสามารถด้านมัลติมีเดียให้แก่ผู้ต้องขัง ได้แก่ การออกแบบฉลากผลิตภัณฑ์, การตัดต่อวีดิทัศน์, การตกแต่งภาพ, การวาดภาพการ์ตูน, การทำสติ๊กเกอร์ไลน์, หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (eBooks)

๖. ประเด็นเสนอต่อที่ประชุม

เพื่อรับทราบผลการดำเนินงานปี ๒๕๖๐ พิจารณาเห็นชอบ และให้ข้อเสนอแนะต่อแผนการดำเนินงานและงบประมาณ ปี ๒๕๖๑